

D E C I Z I E

26 martie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele completului, judecătorul , Valeriu Doagă,

Judecătorii

Vera Macinskaia, Ala Cobăneanu,
Sveatoslav Moldovan, Ion Vîlcov,

examinînd recursul declarat de către Ministerul Justiției al R.Moldova, în pricină civilă la cererea de chemare în judecată a lui Florea Ion împotriva Ministerului Justiției al R. Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil și încasarea prejudiciului cauzat,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2013, prin care s-a admis apelul declarat de către Florea Ion, s-a casat parțial hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22 mai 2013,

c o n s t a t ă :

La 15 octombrie 2010 Florea Ion a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al R. Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil și încasarea prejudiciului cauzat.

În motivarea acțiunii Florea Ion a invocat că, în gestiunea Serviciului cazuri excepționale al Secției urmărire penală a CGP mun. Chișinău, se află cauza penală nr. 2008420565, pornită la 21 aprilie 2008 de către Procuratura sect. Botanica, mun. Chișinău, conform indicilor infracțiunii prevăzute de art. 213 lit. b) al Codului penal, pe faptul încălcării din neglijență a regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale de către personalul medical al IMSP Spitalul Clinic Municipal nr. 1, mun. Chișinău, care la 16 mai 2007, aproximativ în jurul orei 11-35, în rezultatul acțiunilor acestora din timpul primirii nașterii de la Florea Veronica, nou-

născutul fiind cu cordonul ombilical circular strâns în jurul gâtului, în stare de asfixie severă, cu un punct după scara Apgar și ca rezultat după nașterea copilului au survenit complicații neurologice severe. Astfel, comisia medicală a recunoscut copilul ca fiind invalid de gradul 1.

Indică, Florea Ion că, pînă la ziua de 21 martie 2011 starea copilului Florea Nichita este fără careva dinamică pozitivă, el fiind imobilizat fără auz și vedere.

De asemenea Florea Ion a menționat că, pe cauza penală tatăl copilului Florea Ion a fost recunoscut ca parte civilă și în cadrul dosarului penal a fost înaintată o acțiune civilă privind recuperarea prejudiciului material și moral în mărime de 10 mln.607 mii lei.

Florea Ion invocă că, la 22 martie 2011 la Judecătoria Centru a depus cerere de chemare în judecată privind încasarea prejudiciului material și moral, cauzat în rezultatul acțiunilor ilegale, admise de către Medicii Spitalului Clinic Municipal nr. 1, cauză care nu a fost examinată pînă în prezent. Pentru a urgenta efectuarea urmăririi penale și a primi o decizie legală în privința aceasta s-a adresat de nenumărate ori în organul de urmărire penală, Procuraturii municipale, Procurorului General, însă tergiversările în efectuarea urmăririi penale nu au fost stopate.

Ulterior reclamantul a solicitat și constatarea faptului tergiversării examinării acțiunii civile în cadrul dosarului penal, deschis pe faptul încălcării din neglijență a regulilor și metodelor de acordarea a asistenței medicale de către personalul medical al IMSP Spitalul Clinic Municipal nr. 1.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22 mai 2013 s-a respins acțiunea înaintată de către Florea Ion.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 05 noiembrie 2013, a admis apelul declarat de către Florea Ion, a casat parțial hotărîrea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22 mai 2013, și în această parte s-a adoptat o nouă hotărîre prin care, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Florea Ion. S-a constatat încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a acțiunii civile în dosarul penal nr. 2008420565 pornit de către Procuratura sect. Botanica, S-a încasat din bugetul de stat în beneficiul lui Ion Florea prejudiciul moral în sumă de 20.000 (douăzeci mii) lei. În rest cererea s-a respins. Hotărîrea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22 mai 2013 în partea respingerii cererii de constatare a încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei civile la cererea lui Florea Ion către Spitalul Clinic municipal nr.1 privind încasarea prejudiciului material și moral înregistrată la 22 martie 2011, s-a menținut.

La 16 decembrie 2013, Ministerul Justiției al R. Moldova a înaintat cerere de recurs, solicitînd casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărîrei primei instanțe.

Drept temei al recursului înaintat, Ministerul Justiției al R. Moldova a invocat că, drept încălcare esențială sau aplicare eronată a normelor de drept material în situația în care instanța a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea.

Examinînd argumentele invocate în recurs în raport cu actele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat urmează a fi respins.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC instanța de recurs după ce judecă recursul este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ consideră că instanța de apel a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele pricinii și a concluzionat în mod corect că, Florea Ion a solicitat încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său a prejudiciului moral cauzat pe două capete de cerere: încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei civile examinate în Judecătoria Centru, mun. Chișinău împotriva Spitalului Clinic Municipal nr. 1 privind încasarea prejudiciului material și moral înregistrată la 22 martie 2011 și constatarea faptului tergiversării examinării acțiunii civile în cadrul dosarului penal, deschis pe faptul încălcării din neglijență a regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale de către personalul medical al IMSP Spitalul Clinic Municipal nr. 1.

Astfel, instanța de apel a stabilit că prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia de a respinge primul capăt de cerere, or, nu s-a constatat careva motive de tergiversare a examinării cauzei civile, reieșind din raportul Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 07 februarie 2012, în care s-a indicat cronologic mersul dosarului civil.

În conformitate cu art. 2 alin. (1) a Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești nr. 87 din 21.04.2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecare în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta Lege și de legislația procesuală civilă.

Iar, art. 2 alin. (6) al aceleiași legi, prevede că, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Conform art. 4 alin. (1) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești nr. 87 din

21.04.2011, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Alin. (2) și (3) art. 4 al legii sus-menționate, instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești prezintă Ministerului Justiției un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar. Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris și va conține: numele și prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorității implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești; date despre acțiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare și motivarea acestora; date despre acțiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit consideră întemeiată concluzia instanței de apel, cu referire la celălalt capăt de cerere privind constatarea faptului tergiversării examinării acțiunii civile în cadrul dosarului penal, astfel că instanța de fond incorect a concluzionat că Florea Ion nu cade sub incidența Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 și în mod neîntemeiat a dispus respingerea acțiunii înaintate de Florea Ion împotriva Ministerului Justiției.

Prin urmare, instanța de apel examinând probele prezentate și raportându-le la circumstanțele cauzei, corect a ajuns la concluzia de a constata încălcarea dreptului lui Florea Ion la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale nr. 2008420565 pornită de către Procuratura sect. Botanica, or, examinarea acesteia depășește limitele termenului rezonabil nominalizat. Iar tergiversarea examinării cauzei penale menționate, se confirmă prin răspunsul Procurorului mun. Chișinău nr. 08-1-2d/13-2522 din 25 martie 2013.

În acest context, instanța a reținut perioada de referință a procedurii judiciare începînd cu 22 mai 2009, ziua recunoașterii reclamantului/apelantului în calitate de parte civilă în cadrul cauzei penale și pînă la etapa actuală, adică 4 ani și 4 luni. Astfel, din actele cauzei s-a reținut că la tergiversarea efectuării urmăririi penale a contribuit esențial și instituțiile medicale care prin neglijență sa au pierdut actele necesare întru efectuarea expertizelor dispuse de organul de urmărire penală.

În acest sens, Colegiul conchide că, fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducîndu-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cauzei concret, de personalitatea părților. Cuantumul compensației depinde și de durata menținerii consecințelor vătămării.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit constată că, perioada de examinare de către instanța de fond a pricinii a fost direct influențată de numărul de participanți la proces, de caracterul complex al cauzei și în deosebi de comportamentul părților implicate în proces, care au prezentat demersuri și amânarea ședințelor de judecată au fost necesare din cauza efectuării acțiunilor procedurale. Mai mult ca atât examinarea cauzei menționate a dus direct la tergiversarea, iar, instanța corect a ajuns la concluzia de a încasa ca paguba morală în beneficiul lui Florea Ion în sumă de 20.000 lei.

În conformitate cu prevederile art. 1422 alin. (1) și alin. (2) CC, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Iar conform art. 1423 alin. (1) și alin. (2) CC, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

În acest sens, Colegiul conchide că, fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze quantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparații rezonabile, de circumstanțele cauzei concret, de personalitatea părților. Quantumul compensației depinde și de durata menținerii consecințelor vătămării.

Astfel, analizând materialele dosarului în coraport cu normele de drept ce guvernează raporturile juridice menționate, completul conchide că instanța de apel corect s-a expus asupra quantumului despăgubirii, încasând din contul statului suma de 20.000 lei cu titlu de prejudiciu moral, dat fiind faptul că în perioada derulării procesului penal Florea Ion a fost supus unor acțiuni care la limitat în drepturile sale fundamentale.

În această ordine de idei instanța de recurs susține că suma prejudiciului moral stabilit de instanța de apel este rezonabil și întemeiat, ea constituind în sine o satisfacție echitabilă în coraport cu suferințele suportate de către Florea Ion, din care considerente recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM este vădit neîntemeiat.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, Curtea de Apel Chișinău a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele pricinii, a dat o apreciere justă probelor administrate, a aplicat corect normele de drept material și procedural,

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit ajunge la concluzia de a respinge recursul ca neîntemeiat și a menține decizia Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2013.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. a) CPC RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Se respinge recursul declarat de către Ministerul Justiției al R. Moldova.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2013, în pricină civilă la cererea de chemare în judecată a lui Florea Ion împotriva Ministerului Justiției al R. Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil și încasarea prejudiciului cauzat.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Vera Macinskaia

Sveatoslav Moldovan

Ion Vîlcov